

POSTANOWIENIE

Dnia 2 września 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodnicząca: SSA Urszula Iwanowska (spr.)

Sędziowie SA: Zofia Rybicka-Szkibiel

Jolanta Hawryszko

po rozpoznaniu w dniu 2 września 2014 r., na posiedzeniu niejawnym,

sprawy z odwołania płatnika S. J. oraz ubezpieczonych R. L., W. S., S. S., M. S., K. S. i P. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o ustalenie podstawy wymiaru

na skutek zażalenia organu rentowego na postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 9 czerwca 2014 r., sygn. akt VI U 1349/13,

postanawia: uchylić zaskarżone postanowienie.

SSA Jolanta Hawryszko SSA Urszula Iwanowska SSA Zofia Rybicka-Szkibiel

UZASADNIENIE

Płatnik składek S. J. złożył odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 24 czerwca 2013 r., w których organ rentowy ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia z tytułu zawartych umów o pracę z ubezpieczonymi w miesiącach wskazanych w poszczególnych decyzjach przy uwzględnieniu wartości bonów przekazanych poszczególnym pracownikom ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Odwołania od powyższych decyzji złożyli także pracownicy wskazując, – podobnie jak płatnik – że bony towarowe były rzeczową pomocą wypłaconą z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych na wnioski składane pracodawcy ustnie do protokołu.

Niniejsza sprawa obejmuje połączone sprawy z odwołania płatnika składek S. J. oraz pracowników R. L., W. S., S. S., K. S., P. S. i M. S..

Postanowieniem z dnia 9 czerwca 2014 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zawiesił postępowanie w sprawie na podstawie art. 177 § 1 pkt. 1 i art. 178 k.p.c.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że analogicznych odwołań od identycznych w wymowie decyzji organu rentowego wpłynęło kilkadziesiąt do Sądu. Przy czym, w kilku sprawach - w tym w niniejszej - pełnomocnik organu rentowego złożył wniosek o przeprowadzenie dowodu z badań fizykochemicznych dokumentów złożonych przez skarżącego przy piśmie do Zakładu z dnia 30 czerwca 2013 r. Jednocześnie pełnomocnik wskazał, że przeprowadzenie tego dowodu w każdej z wielu toczących się przed Sądem Okręgowym spraw byłoby niecelowe z uwagi na koszty postępowania. Dalej sąd pierwszej instancji podniósł, że na rozprawie w dniu 23 kwietnia 2014 r., pełnomocnik ZUS podał, iż został zobowiązany do przedłożenia oryginałów kwestionowanych dokumentów (które mają zostać poddane przedmiotowemu badaniu) do sprawy VI U 1367/13.

Następnie sąd pierwszej instancji miał na uwadze, że równolegle, pełnomocnik skarżącego złożył wniosek o zawieszenie postępowania w niniejszej sprawie do czasu wydania rozstrzygnięcia w sprawie prowadzonej pod sygnaturą akt VI U 1367/13 wskazując, iż w obu postępowaniach będą przesłuchiwać ci sami świadkowie (w tym znaczna liczba kierowców w transporcie międzynarodowym, których uczestnictwo równolegle w wielu rozprawach spowodować może przestoje przedsiębiorstwa w tym osoby spoza S. - z W. i W.), stąd do czasu wydania wyroku w tamtej sprawie, z uwagi na ekonomikę procesową wskazanym było by zawieszenie postępowania. Dodatkowo, pełnomocnik wskazał, że uczestnictwo w wielu równolegle toczących się sprawach, gdzie realizowane są analogiczne wnioski dowodowe, naraża skarżącego na ponadprzeciętny stres zagrażający jego zdrowiu – skarżący jest po wylewie i z rozpoznaniem nieoperacyjnym guzem mózgu. Przy czym, pełnomocnik ZUS sprzeciwił się zawieszaniu postępowania z tego powodu.

Sąd Okręgowy, w rozpoznaniu wniosków obu pełnomocników, doszedł do przekonania, biorąc pod uwagę względy ekonomii procesowej, że zasadnym jest ich uwzględnienie, co najmniej do czasu przeprowadzenia przez Sąd Okręgowy w sprawie VI U 1367/13, wspomnianego dowodu z badania fizykochemicznego kwestionowanych przez organ dokumentów złożonych przez skarżącego.

Z powyższym postanowieniem Sądu Okręgowego w Szczecinie w całości nie zgodził się Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który w złożonym zażaleniu zarzucił mu naruszenie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. i art. 178 k.p.c. poprzez błędne zastosowanie i zawieszenie postępowania, mimo braku wskazanych w tych przepisach podstaw zawieszenia i wniósł o jego uchylenie oraz nadanie sprawie dalszego biegu.

Skarżący podniósł, że nie zaistniała żadna ze wskazanych w przywołanych przepisach przesłanek do zawieszenia postępowania. Organ podkreślił, że sprzeciwił się zawieszeniu postępowania zmierzającemu do ograniczenia postępowania dowodowego do dowodów przeprowadzonych w sprawie VI U 1367/13, z uwagi na zastosowanie przez sąd w tamtym postępowaniu regulacji art. 207 § 3 k.p.c. i wyrażonemu przez odwołującego się od decyzji sprzeciwowi do uwzględnienia dalszych wniosków dowodowych organu rentowego – mimo ujawnienia szeregu istotnych okoliczności już w toku postępowania prowadzonego zarówno przed sądem rozpoznającym sprawę VI U 1367/13, jak i w innych postępowaniach odwoławczych.

Jednocześnie skarżący podniósł, że zapewne udział S. J. w licznych procesach może nie być korzystny dla jego samopoczucia, jednak zaznaczył, iż płatnik jest reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika i nie musi w postępowaniach tych uczestniczyć. Nadto organ rentowy podkreślił, że gdyby sporne dokumenty i okoliczności zostały wskazane w toku kontroli czy w zastrzeżeniach do protokołu kontroli, a nie pojawiły się dopiero po dwóch latach na potrzeby postępowania odwoławczego, to nie byłoby konieczności prowadzenia obecnie sporu co do ich wiarygodności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy. Organ rentowy zaznaczył także, że nie był w stanie przed zawiśnięciem sprawy wskazać szeregu okoliczności ujawnionych w toku postępowania, ani też wskazać wniosków dowodowych, które ujawniły się później. Skarżący stwierdził również, że nie sposób przewidzieć, iż zeznania składane w toku kontroli będą następnie kwestionowane przed sądem albo, że inne osoby będą składały zeznania o treści odmiennej od niekwestionowanych przez dwa lata ustaleń kontroli prowadzonej u płatnika. Dlatego też żalący się stwierdził, że nie sposób czynić mu zarzutu, iż nie wyraża zgody na rozstrzygnięcie wszystkich postępowań w oparciu o materiał dowodowy zgromadzony tylko w jednym postępowaniu, mając na względzie ryzyko jego ograniczonego zakresu i tym samym - nie wyraża zgody na zawieszenie innych postępowań. Zawieszenie to – w ocenie organu rentowego – może zmierzać w intencji płatnika, do oparcia rozstrzygnięcia wszystkich spraw na wcześniejszym materialnie dowodowym.

Natomiast, zdaniem ZUS, kwestie proceduralne nie mogą zmierzać do ignorowania naczelnej w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych zasady słuszności rozstrzygnięcia, opartego na należycie i w pełni ustalonym stanie faktycznym; dlatego też organ rentowy nie składał wniosku

o zawieszenie postępowania na zgodny wniosek stron i sprzeciwił się takiemu zawieszeniu, wskazując jedynie na zasadność wstrzymania się z przeprowadzeniem dowodu z opinii biegłego do czasu ewentualnego dopuszczenia jego w innym postępowaniu (VI U 1367/13) – tak, aby tego rodzaju dowód prowadzony był tylko

w jednym z postępowań.

Ponadto organ rentowy podniósł, że nie wskazywał, aby został zobowiązany do złożenia dokumentów w celu przeprowadzenia wymienionego dowodu, ale że to płatnik został do tego zobowiązany.

Mając na uwadze powyższe, organ rentowy podkreślił, że brak jest zgodnego wniosku stron o zawieszenie postępowania, który uzasadniałby zastosowanie art. 178 k.p.c. W ocenie żalącego się, brak jest również podstaw do zawieszenia postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c., skoro inne, równoległe toczące się postępowanie odwoławcze, nie ma wpływu na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy. Skarżący zwrócił uwagę, że wskazana podstawa zawieszenia postępowania zachodzi, gdy rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku innego toczącego się postępowania cywilnego, a zależność ta musi być tego rodzaju, że orzeczenie, które ma zapaść w innym postępowaniu cywilnym będzie prejudykatem, czyli podstawą rozstrzygnięcia sprawy, w której ma być zawieszona postępowanie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2005 r., V CK 407/05). Zatem, wynik jednej z wielu spraw opartych na podobnym czy nawet takim samym stanie faktycznym, toczących się równocześnie w danym sądzie, nie stanowi prejudykalności dla pozostałych spraw.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Zażalenie organu rentowego okazało się uzasadnione.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, nie zaszła żadna z przesłanek zawieszenia postępowania – ani ta określona w art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c., ani też zawarta w art. 178 k.p.c. – które zostały wskazane przez Sąd Okręgowy jako podstawa zaskarżonego rozstrzygnięcia.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy nie sposób uznać, iż strony złożyły zgodny wniosek

o zawieszenie postępowania, w myśl art. 178 k.p.c. Pełnomocnik organu rentowego

w piśmie złożonym w dniu 24 lutego 2014 r. wprost stwierdził, że organ rentowy nie wyraża zgody na zawieszenie postępowania w sprawie. W piśmie tym złożono również wniosek dowodowy o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu materiałoznawstwa i analizy chemicznej lub innego adekwatnego, w celu ustalenia, kiedy zostały sporządzone dokumenty złożone przez wnioskodawcę wraz z pismem z dnia 30 czerwca 2013 r. i poinformowano, że wniosek taki został już złożony w innych sprawach (między innymi w postępowaniu o sygn. akt VI U 1367/13). Przy czym, organ rentowy stwierdził, że w jego ocenie, przeprowadzenie powyższego dowodu w każdym postępowaniu osobno, może doprowadzić do powstania dodatkowych, niepotrzebnych kosztów i dlatego wskazał na celowość wstrzymania realizacji tego wniosku dowodowego w przypadku wcześniejszego jego dopuszczenia w innym postępowaniu. Z treści tego pisma nie można zatem wyprowadzić konkluzji, że organ rentowy wniósł o zawieszenie postępowania, gdyż jedynie wskazał na celowość wstrzymania się z przeprowadzeniem wnioskowanego dowodu w sytuacji, gdyby dokumentacja została poddana analizie biegłego w sprawie dotyczącej płatnika toczącej się pod inną sygnaturą. Wyraźnie przy tym zaznaczono, że organ rentowy nie wyraża zgody na zawieszenie postępowania (czego wyrazem jest również wniesione przez ZUS zażalenie).

Ponadto, sąd odwoławczy wskazuje, że zgodnie z art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c., sąd może zawiesić postępowanie z urzędu, jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku innego toczącego się postępowania cywilnego. W orzecznictwie stwierdza się, że zależność ta musi być tego rodzaju, że orzeczenie, które ma zapaść w innym postępowaniu cywilnym, będzie prejudykatem, czyli podstawą rozstrzygnięcia sprawy, w której ma być zawieszona postępowanie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2005 r., V CK 407/05, LEX nr 462935). Wynik jednej z wielu spraw opartych na podobnym czy nawet takim samym stanie faktycznym, toczących się równocześnie w danym sądzie, nie stanowi prejudykalności dla pozostałych spraw (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 18 września 2013 r., III AUz 297/13, LEX nr 1366066). Przytoczony przepis znajduje zastosowanie, gdy wynik jednego postępowania cywilnego zależy od wyniku innego postępowania cywilnego, ponieważ przedmiot postępowania prejudykalnego stanowi element podstawy faktycznej (fakt lub dowód faktu) rozstrzygnięcia sprawy w toczącym się postępowaniu cywilnym; bez wcześniejszego rozstrzygnięcia kwestii prejudykalnych, nie jest możliwe rozstrzygnięcie sprawy w

toczącym się postępowaniu cywilny (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 3 września 2013 r., III AUz 271/1, LEX nr 1366064). Orzeczenie zapadające w innym postępowaniu wchodzi zatem w skład podstawy faktycznej rozstrzygnięcia w sprawie, w której wyłoniła się kwestia prejudycjalna. Ponadto wskazuje się, że użycie słowa „może” w odniesieniu do zawieszenia postępowania oznacza, iż nawet jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od rozstrzygnięcia, jakie może zapaść w innej sprawie, sąd powinien ocenić, czy należy zawiesić postępowanie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2006 r., II CSK 141/05, LEX nr 201027). Zawieszenie postępowania powinno być uzasadnione względami celowości i fakultatywność zawieszenia w omawianym przepisie, nie oznacza dowolności sądu w ocenie, czy zachodzą przesłanki zawieszenia postępowania w konkretnym przypadku.

Sąd Apelacyjny podkreśla, że bezsprzecznie ocena dowodu nie stanowi kwestii prejudycjalnej. Należy nadto podnieść, że w sprawach dotyczących świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, sąd bada charakter przyznanego świadczenia w odniesieniu do każdego z zainteresowanych z osobna, analizując między innymi, czy wystąpiła przesłanka socjalnego charakteru świadczenia, tj. uzależnienia go od sytuacji życiowej każdego z zainteresowanych. Sąd odwoławczy wskazuje również, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych to treść zaskarżonej decyzji wyznacza granice rozstrzygnięcia danej sprawy i sąd nie jest związany rozstrzygnięciami z innych spraw, które były rozpoznawane wskutek wniesienia odwołań od innych decyzji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2012 r., II UK 275/11, LEX nr 1215286), nawet jeśli stroną był (jak w niniejszej sprawie), ten sam płatnik, a w stanie faktycznym istnieją pewne podobieństwa. Z powyższych względów, przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu materiałoznawstwa i analizy chemicznej lub innego adekwatnego, w celu ustalenia, kiedy zostały sporządzone dokumenty złożone przez wnioskodawcę wraz z pismem z dnia 30 czerwca 2013 r. czy też przesłuchanie świadków, ocena tych dowodów przez sąd i wydanie wyroku w sprawie o najbardziej zaawansowanym stadium, nie będzie przesądzało o rozstrzygnięciu innych spraw z odwołań od decyzji, których stroną jest płatnik.

Sąd odwoławczy podnosi jedynie, że Sąd Okręgowy, chcąc prowadzić postępowanie zgodnie z zasadami ekonomiki procesowej i szybkości postępowania, może rozważyć dalsze połączenie spraw z odwołań od decyzji ZUS dotyczących różnych ubezpieczonych do wspólnego rozpoznania - przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego czy przesłuchania płatnika i świadków - wówczas nie byłoby wątpliwości związanych z przeprowadzaniem dowodów powtarzających się w większej ilości spraw.

W związku z powyższym Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone orzeczenie przez jego uchylenie, uznając brak podstaw do zawieszenia postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt. 1 k.p.c., jak i na podstawie art. 178 k.p.c.

SSA Jolanta Hawryszko SSA Urszula Iwanowska SSA Zofia Rybicka-Szkibiel